

Bijeenkomsten Omgevingsvisie Smallingerland

21 mei: MFC It Werflân in Rottevalle

Proces omgevingsvisie

Naar verwachting treedt de nieuwe omgevingswet in 2021 in werking. Eén van de doelen van de omgevingswet is om de huidige wetgeving te vereenvoudigen. De huidige wetgeving is vaak complex en soms zelfs tegengesteld. Gemeenten en provincies stellen in het kader van de omgevingswet een omgevingsvisie op. Zo ook de gemeente Smallingerland.

Omgevingsvisie

De omgevingsvisie is een brede visie die over veel verschillende beleidsterreinen gaat, zoals wonen, mobiliteit en landschap. De integrale insteek van de omgevingsvisie betekent dat er één visie is, met één einddoel die wordt vertaald naar concrete regels in verschillende beleidsplannen. De omgevingsvisie komt samen met inwoners (en bedrijven) tot stand en is gericht op de toekomst. Daar staat geen vaste termijn voor, maar werkenderwijs wordt gesproken over 20 à 30 jaar.

Samen met inwoners

Voor de gemeente Smallingerland is de verplichting om inwoners te betrekken niet de enige motivatie om dat te doen. De gemeente vindt het ook vooral erg belangrijk om inwoners te betrekken bij het maken van visies en plannen: "Het is ondenkbaar om dat in deze tijd niet meer te doen. Inwoners zijn per slot van rekening expert over hun eigen woonomgeving." Daarom kiest gemeente Smallingerland bewust voor co-creatie. Dat betekent dat de gemeente samen met haar inwoners (en bedrijven) op zoek gaat naar inbreng voor de omgevingsvisie.

De planning

In gemeente Smallingerland bevindt het proces om tot een omgevingsvisie te komen zich in de verkenningsfase. In deze fase spelen verschillende vragen een rol: Wat vinden we echt belangrijk? Wat speelt er? Wat komt er aan ontwikkelingen op ons af? Welke keuzes moeten we maken? De ambitie voor de verkenningsfase is dat er scenario's ontstaan om uit te kiezen. Je kunt het ook een afwegingskader noemen: als gezondheid een belangrijk thema blijkt, hoe verhoudt dat zich dan tot de andere thema's?

De zes sessies die in mei en juni van 2019 plaatsvinden zijn onderdeel van die verkenningsfase. Inwoners denken mee over welke thema's belangrijk zijn voor de omgevingsvisie van gemeente Smallingerland, waarom de thema's belangrijk zijn en waar zij zich zorgen over maken. Alle inbreng van inwoners telt mee en dat betekent dat men tijdens de bijeenkomsten als gelijkwaardigen aan tafel zit. Alle informatie is van dezelfde orde. Daarnaast wil de gemeente de input transparant behandelen: het is voor iedereen duidelijk wat de input is en wat er met de input gaat gebeuren. Dat doet de gemeente door terug te koppelen en inzichtelijk te maken wat zij met de input doet of gaat doen.

Niet alleen de input van inwoners is belangrijk voor de omgevingsvisie: de gemeente verzamelt ook andere informatie. Bijvoorbeeld over wat er tot nu toe al is gedaan en wat de ervaringen zijn met andere trajecten, sessies of projecten. Deze informatie wordt naast de input van de inwoners geëgd.

De verkenningsfase wordt in de zomer afgerond, waarna er wordt gestart met het koersdocument. De gemeente zal een afweging maken voor de visie. Het besluit over de omgevingsvisie ligt uiteindelijk bij de gemeenteraad. In 2020 wordt de omgevingsvisie vastgesteld. De visie heeft geen eindtermijn, maar er worden evaluatiemomenten ingepland.

Start van de avond

Op 21 mei kwam een kleine groep inwoners van gemeente Smallingerland af op de bijeenkomst in MFC It Werflân in Rottevalle. Na de opening door Jaap Jepma werd de omgevingsvisie toegelicht door de gemeente. Hierbij werd teruggeblikt naar de startbijeenkomst in de Lawei in het najaar van 2018. De input uit die bijeenkomst was erg divers en vraagt om een extra slag: “Waar willen we het echt over hebben met zijn allen en waar willen we naar toe werken?”

Om één van de thema's van de omgevingsvisie toe te lichten, vertelde Oebele Veenstra over de thema's die in De Wilgen spelen. Volgens Oebele is De Wilgen een dorp waar de neiging bestaat om vooral, als het gaat om de omgeving, zaken te doen op details, zoals trottoirs. Die details hebben betrekking op verschillende thema's.

Het thema wonen speelt minder in De Wilgen, maar wordt wel herkend als een thema wat in het algemeen speelt. De aanwezigheid van huurwoningen in de dorpen is een onderwerp waar verschillende meningen over bestaan. Aan de ene kant wordt er gesteld dat er behoefte is aan huurwoningen en aan de andere kant trekt de woningcorporatie zich meer terug. Zijn (nieuwe) huurwoningen in de dorpen nog wel van deze tijd? In de context van de opdracht van woningcorporatie en de demografische ontwikkelingen, is te stellen dat huurwoningen in de toekomst vooral voor de lagere inkomens zijn en er een overschot aan woningen in de dorpen wordt verwacht. Mensen met lagere inkomens zullen niet snel voor een woning in een dorp kiezen, vanwege de afstand tot belangrijke voorzieningen en werk. Het overschot aan woningen maakt dat het niet realistisch is om woningen bij te bouwen. Er zijn voorbeelden te noemen van dorpen waar op een andere manier huurwoningen voor jongeren worden gerealiseerd. Deze voorbeelden zijn succesvol. Wat betreft de beschikbaarheid van voldoende geschikte woningen in de dorpen is men het erover eens dat flexibiliteit belangrijk is. Woningen moeten door de tijd voor verschillende bewoners geschikt zijn.

De oogst van de avond: Top 5

De deelnemers aan de bijeenkomst stellen een top 5 samen van de volgens hen belangrijkste thema's voor de omgevingsvisie. Daarbij kunnen ze kiezen uit 11 thema's: Centrum Drachten en voorzieningen in wijken en dorpen, Openbaar vervoer en fiets- en wandelverbindingen, Gezonde en veilige leefomgeving, Landschap, Wonen in dorpen en wijken, Energiebesparing en energieopwekking in dorp, wijk en uw huis, Biodiversiteit en klimaat, Voedsel en landbouw, Sociaal/mienschap/welzijn, Banen/werkgelegenheid/bedrijven(terreinen) en 'zelf invullen'. Bij elk thema geven deelnemers aan waarom het belangrijk is en wat hun zorgen zijn. Er is ook ruimte voor algemene zorgen of opmerkingen.

In Rottevalle kwamen de deelnemers tot een Top 5 van zes thema's voor de omgevingsvisie. Opmerking daarbij is dat men ziet dat alles met elkaar samenhangt. Lastig om dan onderwerpen uit te sluiten en een top 5 te kiezen. De groep deelnemers voelt vooral een raakvlak tussen landschap, openbaar vervoer, voedsel en landbouw. Ook wonen is een interessant thema, waarbij vooral de samenhang met de *mienschap* belangrijk is. Daarnaast is ook de energietransitie belangrijk.

OMGEVINGSVISIE

- Smallingerland -

<p style="text-align: center;">Landschap</p> <p style="font-size: small; text-align: center;">(nuttig voor andere bebouwing / functies, natuurbescherming)</p>	 	<p style="padding-left: 10px;">Waarom belangrijk?</p> <hr/> <p style="padding-left: 10px;">Welke zorgen?</p>
<p style="text-align: center;">Voedsel en landbouw</p> <p style="font-size: small; text-align: center;">(voedselproductie, natuurvergroening / biodiversiteit)</p>	 	<p style="padding-left: 10px;">Waarom belangrijk?</p> <hr/> <p style="padding-left: 10px;">Welke zorgen?</p>
<p style="text-align: center;">Sociaal / mienskip / welzijn</p> <p style="font-size: small; text-align: center;">(verbinding, samenhang, geluk, samenleving, veiligheid)</p>	<p style="text-align: center;">Wonen in dorpen en wijken</p> <p style="font-size: small; text-align: center;">(diverse woningen, kwaliteit bestaande woningen, jongeren, gezinnen, senioren, mobiliteit)</p>	<p style="padding-left: 10px;">Waarom belangrijk?</p> <hr/> <p style="padding-left: 10px;">Welke zorgen?</p>
<p style="text-align: center;">Openbaar vervoer en fiets- en wandelverbindingen</p> <p style="font-size: small; text-align: center;">(zijn en naar dorpen, tussen dorpen, in Dorpsland)</p>	 	<p style="padding-left: 10px;">Waarom belangrijk?</p> <hr/> <p style="padding-left: 10px;">Welke zorgen?</p>
<p style="text-align: center;">Energiebesparing en energieopwekking in dorp, wijk en uw huis</p> <p style="font-size: small; text-align: center;">(duurzaamheid, veiligheid, kennis)</p>	 	<p style="padding-left: 10px;">Waarom belangrijk?</p> <hr/> <p style="padding-left: 10px;">Welke zorgen?</p>
		<p style="padding-left: 10px;">Andere zorgen of opmerkingen?</p>

Het resultaat van de avond: de Top 5.

1. Landschap

Het landschap van gemeente Smallingerland, en Rottevalle in het bijzonder, is erg kenmerkend en rijk. Een mooi landschap doet prettig leven. Veel mensen wonen ook juist in of rond Rottevalle vanwege het landschap. Daarom zou het mooi zijn als het landschap zo zou kunnen blijven.

- > Het landschap is kwetsbaar. De afgelopen tijd is er al veel veranderd aan het landschap in de provincie. Dat gebeurt vaak ongemerkt en geleidelijk. Het is goed om daar wat meer op te letten en beslissingen die impact hebben op het landschap wat beter af te wegen. Een ander geluid:

“Het is maar een klein gedeelte van het landschap en een goede infrastructuur levert ook voordelen op voor de dorpen”

- > Infrastructuur die het landschap ‘vervuilt’ is in de toekomst minder nodig. Thuis werken wordt voor veel beroepen steeds gebruikelijker. Dat geeft een mogelijkheid om anders met het landschap om te gaan. Maken we daar ook gebruik van?
- > De grootschalige landbouw en de bedreigde biodiversiteit hebben ook gevolgen voor het landschap. Dat zijn belangrijke thema’s die vragen om goede beslissingen.

2. Voedsel en landbouw

Als je het hebt over het landschap, gaat het ook al snel over voedsel en landbouw. Hoe geven we daar vorm aan op een manier die past bij de toekomst? Schaalvergroting van bedrijven in de omgeving kan gunstig zijn. Men kan efficiënter omgaan met grondstoffen en afval en er is werkgelegenheid. Een nadeel van schaalvergroting in het algemeen is dat het niet bij een lokale economie past. Voor de vitaliteit van de dorpen, leefbaarheid en in de dorpen en het milieu (minder importeren) zou je juist naar een lokale economie kunnen streven.

“Een meer lokale economie heeft kans van succes, maar vraagt wel om inzet van inwoners”.

Daarnaast kan schaalvergroting het landschap onder druk zetten, doordat kavels worden gecombineerd en bomen en sloten worden weggehaald.

- > Om de voedselproductie en landbouw zo in te richten dat het past bij de toekomst, moet je kiezen welke kant je op wilt. Het is nu nog onduidelijk wat wenselijk en haalbaar is.

3. Wonen in dorpen en wijken i.c.m. Sociaal/mienskip/welzijn

Voor een vitaal dorp is het belangrijk om voldoende geschikte woningen voor alle doelgroepen te hebben. Het thema ‘Wonen’ hangt nauw samen met het thema ‘Mienskip’. Je kunt zeggen dat er een samenhang is: Goed wonen is alleen haalbaar als je aandacht hebt voor de *mienskip* en de *mienskip* heeft er baat bij dat het goed wonen is in de dorpen.

Voor sociale samenhang is ontmoeting nodig. Door elkaar te ontmoeten, leer je elkaar kennen en zorg je voor sociale cohesie (waar ook vooral kwetsbare inwoners van kunnen profiteren). Sociale samenhang betekent dat je elkaar wilt helpen, wat de vitaliteit en leefbaarheid in het dorp ten goede komt.

- > Wanneer er meer mensen van buiten het dorp in het dorp komen wonen, is dat een risico voor de sociale cohesie.

Daarin speelt het dorp zelf ook een rol: Als je meer aandacht voor elkaar (en nieuwe mensen) hebt en samen met elkaar leeft, trek je ook mensen aan die dat willen. Dan doen mensen eerder mee. Hoe borgen we de sociale cohesie in de toekomst, met het oog op inwoners van buitenaf?

- > Het is belangrijk dat er in een dorp voldoende plaatsen zijn en blijven waar men elkaar kan ontmoeten, zoals een sportvereniging of een school. Als die plaatsen er niet zijn, kun je het op een creatieve manier organiseren. Bijvoorbeeld in een ander dorp.
- > De wil om elkaar te ontmoeten en het creëren van binding is het meest belangrijk. En hoewel een geschikt gebouw daarbij kan helpen, is dat geen garantie voor succes. In sommige wijken is weinig binding, doordat men elkaar niet goed kent en/of inwoners andere prioriteiten hebben. Ook als er wel mensen zijn die zich inzetten voor meer *mienskip* in de wijk, lukt dat niet altijd. Hoe zorg je ervoor dat er sociale samenhang komt? Volgens de deelnemers is dat best complex.

4. Openbaar vervoer

In Rottevalle e.o. zijn de verbindingen van fiets- en wandelpaden en het openbaar vervoer goed. Dat is niet alleen belangrijk om prettig te kunnen wonen en als ontsluiting voor het landschap, maar ook om van A naar B te kunnen reizen. Met het oog op het milieu, zijn goede fietspaden wenselijk. Ommetjes zijn een belangrijke manier om elkaar te ontmoeten.

- > Wandel- en fietsverbindingen moeten zo kunnen blijven.
- > Betere (snel)fietsroutes voor woon-werkverkeer zijn een goede optie voor de toekomst, zeker als je kijkt naar duurzaamheid en de energietransitie

6. Energiebesparing en energieopwekking in het dorp

Als we naar de toekomst kijken is de energietransitie een thema waar rekening mee gehouden moet worden. Als dorp kun je zelf ook stappen zetten in de energietransitie. Dit kan positieve effecten hebben voor de *mienskip*szin.

- > Op het gebied van 'Wonen' speelt het energievraagstuk een rol. Naar verwachting zullen veel oudere woningen in de dorpen, waar nu vooral de oudere generatie in woont, op ten duur vrij komen. Deze woningen zijn dan niet aangepast aan de huidige eisen omtrent energiebesparing en -opwekking. Voor de huidige inwoners, die op leeftijd zijn, heeft dit geen prioriteit. Wat gebeurt er met deze woningen als ze vrij komen? Kunnen jongeren deze woningen betalen, inclusief de benodigde aanpassingen?
- > Hoe verhouden de belangen van de energietransitie zich tot de belangen van het landschap? Het landschap is erg belangrijk en invasieve energie-opwek heeft met klem geen voorkeur. En hoe wordt daarin gekeken naar de plannen van projectontwikkelaars?
- > Er zijn nog veel dingen niet uitgegeten als je kijkt naar energie-opwek en -opslag. Wat doe je dan in de tussentijd? Zet je alvast stappen om later tot de conclusie te komen dat het beter anders had gekund? Men neigt ernaar om een afwachtende houding aan te nemen en te kijken hoe de ontwikkelingen (zoals die in Garijp) uitpakken.

====

